

ČTYŘI PŘÍKLADY REALIZACE TZV. TŘETÍ ROLE VYSOKÝCH ŠKOL

CASE STUDY UNIVERZITY PALACKÉHO V OLOMOUCI

P. BILÍK A TÝM KA05



evropský
sociální
fond v ČR



EVROPSKÁ UNIE



MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY



OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Ve veřejném prostoru působí několik druhů organizací a subjektů s různou měrou zapojení se do trend settingu a opinion makingu i s různou možností ovlivnění veřejného mínění. Jednotlivcům nechybí možnost okamžité reakce, často je však impakt jejich jednání nepatrný. Komerční sektor je určen svým obchodním zaměřením. Neziskový sektor je pod tlakem podfinancování a státní instituce nezřídka postrádají pružnost v reakci a schopnost širšího, apolitického působení.

Univerzity naproti tomu disponují lidským kapitálem, odborným know-how i komunikačními platformami, které snadno přesahují do širšího sociálního kontextu. Nezanedbatelná je rovněž stále ještě existující autorita a prestiž, ať už formalizovaná, nebo neformální, které tyto instituce požívají bez ohledu na opakující se útoky ze strany politické reprezentace i široké veřejnosti (viz postoj prezidentů Klause a Zemana k intelektuálům či akademické sféře).

Univerzity přitom historicky nezřídka hrály roli iniciátorů společenského pohybu, generátorů nezávislého myšlení a impulsů směřujících k veřejnosti i politické reprezentaci. Za zmínku zcela jistě nestojí jen pozitivní role univerzit (rok 1968 a 1989), ale i historické momenty, kdy univerzitní dění většinově podporovalo hnutí popírající demokratické principy a svobodu jednotlivce (viz např. léta 1946-1948). Odsud vyplývá velká míra zodpovědnosti akademických funkcionářů při formulaci ideových východisek instituce a moderaci vnitřní diskuze, uvnitř akademické obce, která ani zdaleka nebývá jednohlasá.

Univerzita Palackého v posledním roce své činnosti vyvíjela hned několik platform s ambicí ovlivnit veřejné mínění a určit společenské trendy:

1. **UPBike** – program na podporu udržitelné dopravy a cyklistiky v rámci univerzitního kampusu a města Olomouce. V rámci projektu byla studentům nabídnuta 50% sleva na bike-sharingový systém Rekola, uvnitř kampusu byly vystavěny bike pointy se servisním nářadím a pumpami a členové akademické obce rovněž mohli čerpat slevu na opravy kol v několika vybraných servisních zařízeních Olomouce. Zatímco tyto aktivity mají dopad na několik set (převážně) studentů, podstatným momentem je stálá přítomnost principů udržitelné dopravy v univerzitním prostředí i mimo ně. Prostřednictvím sociálních sítí jsou oznamovány aktivity projektů, ale rovněž informace a tipy z dané oblasti motivující cílovou skupinu. Zásadními se pak ukázali být diskuzní panely s cílem bezprostředně ovlivnit rozhodovací orgány regionu ve prospěch cílů projektů. UP před volbami do městského zastupitelstva zorganizovala velkou veřejnou předvolební debatu na dané téma, ve spolupráci s organizací Asociace cykloměst uspořádala klíčovou konferenci s celorepublikovou a zahraniční účastí, jejíž lobbistický dopad byl patrný i na ministerských úrovních.

2. Projekt **Zaparkuj** – projekt je nízkoprahovým a nízkonákladovým řešením nedostatečných volnočasových aktivit ve městě Olomouci v průběhu léta a rovněž směřuje k efektivnímu využití parkové zóny pro kulturní účely. Cca akcí za sezonu zahrnuje především projekce pod širým nebem, hudební a taneční večery. Univerzita využívá těchto aktivit jako content marketingového nástroje, předvádí rovněž svůj organizační potenciál a v neposlední řadě zpřijemňuje cílové skupině pobyt ve městě spojený s budováním citové vazby k instituci. Sezónní návštěvnost cca 10tis. osob činí ze Zaparkuj jednu z nejvýraznějších kulturních aktivit ve městě vůbec.
3. **Daruj krev s rektorem** – princip akce je postaven na příkladu dobré praxe, kdy rektor UP každoročně daruje krev a přidá se několik desítek dobrovolníků z řad akademické obce.
4. **Charitativní aktivity** – Univerzita Palackého každoročně podporuje řadu externích charitativních sbírek a akcí, poskytuje jim prostor na sběrná místa, informuje o nich a vyzývá management i studentskou obec k participaci. Mezi hlavní z nich patří „Kabelková sbírka“, „Dražba ve prospěch psiho útulku“, „Noc venku“, „Rally kachničky“ či prodej charitativních pohlednic.
5. V posledních týdnech Univerzita Palackého reagovala na rostoucí napětí a nenávist vůči uprchlíkům a připravila komplexní **humanitární program** ve spolupráci s Charitou ČR. Jeho stěžejními aspekty jsou:
 - a) Jasná formulace humanitárního stanoviska a jeho veřejná prezentace (tisková konference, tisková zpráva).
 - b) Výzva k vytvoření dobrovolnického týmu, k němuž se v řádu hodin přihlásilo na sto studentů připravených zasahovat v místech humanitárních krizí.
 - c) Vytvoření humanitárního týmu UP, jenž pokrývá jednotlivé potřebné agendy, jako je např. ochrana obyvatelstva, ubytování a catering, překladatelství a tlumočnictví, zdravotnictví.
 - d) Humanitární sbírka hraček pro děti uprchlíků, která má platnost i mimo akademickou obec.
 - e) Monitorovací cesty s humanitární pomocí do míst konfliktů.

Závěrečná doporučení:

- V případě, kdy se univerzita rozhodne naplňovat svými aktivitami tzv. třetí roli, měla by mít dostatek sebevědomí, organizační jistoty a razance k samostatnému působení. Není možné se opírat či čekat na reakci municipalit, které fungují ve prospěch svých politických cílů.
- Lépe, než vytvářet zcela nové aktivity, je poskytnout prostor a záštitu více malým aktivitám, které lze koordinovat z centra.
- Třetí role univerzity je platná jen ve chvíli, kdy přerůstá akademický prostor. Na to je potřeba myslet při určování cílové skupiny, plánování lokalizace i PR aktivit.
- Charitativní, humanitární či jiné veřejně prospěšné akce je možné prosazovat a získávat pro ně silný mandát jen díky „osvícenému“ rektorovi a členů vedení instituce.
- Rozsah aktivit a jejich případný rozpočet by měl být vždy úměrný impaktu akce. Není možné organizovat vliv univerzity bez základního finančního zajištění, na druhou stranu by klasické rozpočtování vzbudilo řadu pochybností vně i uvnitř univerzity.

Čtyři příklady realizace tzv. třetí role vysokých škol
Case study Univerzity Palackého v Olomouci

Vydává Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, Karmelitská 7, Praha 1
Individuální projekt národní pro oblast terciárního vzdělávání, výzkumu a vývoje:
Kvalita, relevance, efektivita, diverzifikace a otevřenost vysokého školství v ČR.
Strategie vysokého školství do roku 2030. (IPN KREDO)

<http://kredo.reformy-msmt.cz/>

Sazba: Martina Mončeková

Praha 2015